

Копанчук В.О.,
доктор наук з державного управління, доцент,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
м. Хмельницький

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ СТРАТЕГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА

Глобалізація світу спричинила значні зміни не тільки у зовнішньому безпековому середовищі, а й у самій державі. Ця дедалі тісніша взаємопов'язаність найкраще виявляється у поступовому зникненні трьох традиційно важливих меж: між внутрішньою і зовнішньою безпековою політикою, між різними сферами національної безпеки, між державним управлінням у сфері національної безпеки і громадським контролем над сектором безпеки. Особливостями формування та реалізації державної політики у сфері національної безпеки є складність низки процесів, та імовірність появи різних надзвичайних ситуацій.

Німеччина, як одна з провідних європейських держав, приділяє значну увагу питанням національної безпеки. В умовах змінюваного геополітичного ландшафту та нових викликів, стратегічне планування в цій сфері набуває особливої актуальності.

Основні принципи реалізації стратегії національної безпеки Німеччини в умовах постійної ескалації та ядерного шантажу з боку росії ґрунтуються на трьох ключових вимірах безпекової політики - стійкість, стабільність та обороноздатність. Саме стійкість означає захист традиційного «вільного і демократичного базового порядку Німеччини від несанкціонованих, нелегітимних зовнішніх впливів». Насамперед, це означає диверсифікацію відносин з постачальниками і відхід від небезпечної односторонньої залежності Німеччини від енергоносіїв і сировини для країни і військово-промислового комплексу. На рисунку 1 зображено основні аспекти стратегії ФРН.

Основні аспекти стратегії національної безпеки Німеччини

Геополітичне положення та історичний досвід

1. Німеччина як центральноєвропейська держава має складне геополітичне оточення.
2. Історичний досвід двох світових воєн та поділу країни на два блоки під час холодної війни значно вплинув на формування її безпекової політики.

Європейська інтеграція

1. Німеччина є одним з головних рушіїв європейської інтеграції.
2. Вона розглядає Європейський Союз як фундаментальний елемент своєї безпеки.
3. Тісна співпраця з іншими країнами ЄС у сфері безпеки є пріоритетом німецької політики.

Трансатлантичні відносини

1. Спеціальні відносини з США є важливим компонентом німецької безпекової стратегії.
2. Співпраця в рамках НАТО є основою колективної оборони Німеччини.
3. Однак, останні роки спостерігається певні розбіжності у відносинах між Німеччиною та США.

Кібербезпека

1. Кібератаки стали однією з найбільших загроз для національної безпеки Німеччини.
2. Країна інвестує значні кошти в розвиток кібербезпеки та співпрацює з іншими країнами у цій сфері.
3. Захист критичної інфраструктури та боротьба з дезінформацією є пріоритетними завданнями

Енергетична безпека

1. Залежність від російського газу робить Німеччину вразливою до енергетичного шантажу.
2. Країна прагне диверсифікувати свої джерела енергії та збільшити частку відновлюваних джерел енергії.
3. Енергетична безпека є невід'ємною частиною національної безпеки Німеччини.

Кліматичні зміни

1. Кліматичні зміни розглядаються як серйозна загроза для національної безпеки.
2. Німеччина активно бере участь у міжнародних зусиллях зі боротьби зі зміною клімату.
3. Країна прагне перейти до «зеленої» економіки та зменшення викидів парникових газів.

Примітка: систематизовано автором на основі [1].

З огляду на рисунок 1, варто зауважити, що не менш важливим аспектом стратегії національної безпеки Німеччини в сучасних умовах є війна в Україні,

яка суттєво вплинула на сприйняття Німеччиною загроз - росія, яка розглядається як найбільша загроза миру та безпеки в Євроатлантичному регіоні.

Відповідно до «комплексної політики безпеки», прийнятої урядом Німеччини, стратегія базується на експертних оцінках перебігу російсько-української війни, які, окрім прямих військових загроз, враховують також можливі атаки на об'єкти критичної інфраструктури, кібератаки, інформаційно-психологічні операції, ворожу дезінформацію тощо.

Підтримка України та інших країн-партнерів з боку ФРН зброєю враховує в Стратегії реалії та ризики, пов'язані з агресивною політикою російської федерації, традиційно побудованої на застосуванні грубої сили з порушенням норм міжнародного права. Експорт німецької зброї у «Стратегії національної безпеки: інтегрована безпека для Німеччини» в контексті глобального воєнного конфлікту в центрі Європи, набуває роль ефективної складової стратегічного безпекового інструментарію [3].

Не менш важливим є питання стосовно визначення ключових факторів на яких базується Стратегія, зокрема:

1. Баланс між обороною та дипломатією, адже Німеччина прагне поєднувати посилення своїх оборонних спроможностей з активною дипломатією та міжнародним співробітництвом.

2. Фокус на багатосторонньому співробітництві, Німеччина вважає, що ефективне забезпечення національної безпеки можливо лише в рамках міжнародних організацій та альянсів.

3. Урахування внутрішніх та зовнішніх факторів, німецька стратегія національної безпеки враховує як внутрішні загрози, так і зовнішні виклики.

4. Довгострокове планування, за рахунок чого стратегія національної безпеки розрахована на довгострокову перспективу і передбачає постійну адаптацію до змінюваних умов.

Отже, на наше переконання важливо розуміти, що стратегія національної безпеки Німеччини є динамічним документом, який постійно оновлюється та адаптується до нових викликів. Німеччина відіграє важливу роль у забезпеченні

безпеки в Європі та світі, адже її стратегія національної безпеки є взірцем для інших країн, які стикаються з подібними викликами. А ключовим моментом нового безпекового підходу Німеччини є демонстрація готовності збільшити видатки на оборону, нарощування виробництва в оборонно-промисловому комплексі, упровадження ефективних механізмів стратегічного планування.

Список використаних джерел:

1. Основні положення стратегії національної безпеки Німеччини. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/natsionalna-bezpeka/osnovni-polozhennya-stratehiyi-natsionalnoyi-bezpeky-nimechchynu> (Дата звернення: 09.12.2024 р.)

2. Strategie mit Beigeschmack. FAZ. 2023. 14 Juni. URL: <https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/deutsche-sicherheitspolitik-strategie-mit-beigeschmack-18964047.html> (Дата звернення: 09.12.2024 р.)

3. Стратегія національної безпеки Німеччини: «Ніколи знову!». URL: <https://armyinform.com.ua/2023/06/25/strategiya-naczionalnoyi-bezpeky-nimechchynu-nikoly-znovu/> (Дата звернення: 09.12.2024 р.)